

DOTAČNÍ POLITIKA LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY PO ROCE 2013

THE GRANT POLICY OF THE FORESTRY SECTOR IN THE CZECH REPUBLIC AFTER 2013

JAN LOJDA^{1,2)} ✉ - KATEŘINA VENTRUBOVÁ¹⁾

¹⁾Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, Kamýčká 1176, CZ - 165 21 Praha 6 - Suchbátka

²⁾Ministerstvo zemědělství, Těšnov 17, CZ - 110 00 Praha 1

✉ e-mail: jan.lojda@mze.cz

ABSTRACT

The grant policy of the forestry sector in the Czech Republic (CR) is fragmented into various providers and it is also subsidized from different sources. This fact leads to the situation, when forest owners in different parts of the country are assessed by various subsidy policies. As the cause of this situation, the transfer of subsidies from the Ministry of Agriculture to regions could be supposed. The main goal of the paper is to define and quantify the sources for financing the subsidy policy of the forestry sector from the only one State Forestry Fund (SFF). Foundation of the SFF is possible on condition that no additional demands on the state budget would be raised. Another necessary fact within the foundation of the SFF is to cover the most important support programs of the forestry sector, such as financial contributions to the forest, mandatory costs of the Forest Act and services for forest owners, eventually support of genetic resources on the basis of the National Programme of Genetic Resources.

Klíčová slova: lesní hospodářství, dotace, dotační politika, daně, finanční zdroje, Česká republika

Key words: forestry, subsidies, grant policy, taxes, financial sources, Czech Republic

ÚVOD

Finanční podpora je definována (Encyclopaedia Britannica) jako přímá nebo nepřímá platba, ekonomické výhody nebo výsady udělené vládou soukromým subjektům, domácnostem nebo jiným institucím k prosazování veřejných zájmů. RUBINI (2009) uvádí, že definice finanční podpory obsahuje tři podmínky: (i) finanční příspěvek (ii) poskytovaný vládou nebo jiným veřejným orgánem na území členského státu, (iii) který přiznává výhodu. Všechny tyto tři prvky musí být splněny, aby mohla finanční podpora existovat. Finanční podporu reprezentují dotace, půjčky, záruky za půjčky, daňové pobídky, poskytování služeb aj. Druhy finančních podpor lze třídit dle nejrůznějších kritérií:

- zdroje (světové, evropské, národní, regionální),
- poskytovatelé (Evropská unie, ministerstva, kraje, neziskové organizace),
- způsob poskytování (sazbové, nákladové) atp.

Finanční podpora v lesním hospodářství je problematikou, která na základě nejrůznějších programových dokumentů vzešlých z mezinárodních konferencí (JARSKÝ et al. 2010), jakou byly v počátku např. ministerská konference k ochraně lesů v Evropě (1990, Štrasburg), ministerská konference v Helsinkách (1993), třetí ministerská konference o ochraně evropských lesů v Lisabonu (1998), konference Organizace spojených národů (OSN) o životním prostředí a rozvoji (Rio de Janeiro, 1992), cílí především k funkcím lesa jako trvale udržitelnému článku životního prostředí. Jedná se zejména o sociálně-ekonomické aspekty trvale udržitelného obhospodařování lesů a přijetí celoevropských kritérií a ukazatelů k posouzení takového hospodaření, které mají sloužit jako základ pro vypracování národních ukazatelů

použitelných ve formě směrnic na provozní úrovni (PONDĚLÍČKOVÁ, VANČURA 1998). Finanční podpora je nástrojem, jímž veřejné instituce ovlivňují chování odvětví a jeho konkurenceschopnost. Konkurenceschopnost odvětví je pak chápána jako dlouhodobá schopnost vytvářet určitý příjem a úroveň zaměstnanosti v podmínkách otevřené ekonomiky. Jedním z indikátorů výkonnosti ekonomiky je tvorba hrubého domácího produktu, která představuje jeden z agregátních pojetí národní konkurenceschopnosti (VITURKA et al. 2010).

Hlavním programovým dokumentem České republiky (ČR) vztahujícím se k odvětví lesnictví jsou Zásady státní lesnické politiky, které byly schváleny vládou ČR usnesením č. j. 854 ze dne 21. listopadu 2012. Žádné z opatření navržených v tomto dokumentu však nepřispívá k dosažení dlouhodobého cíle zvýšení konkurenceschopnosti. Mnohem detailněji je z pohledu konkurenceschopnosti rozpracován Národní lesnický program (NLP) pro období do roku 2013. Návrhy jednotlivých klíčových akcí jsou na rozdíl od předchozího dokumentu v souladu s třemi základními pilíři trvale udržitelného hospodaření.

Cílem této práce je analyzovat zdroje financování, a to především vzhledem k jejich značné rozptýlenosti i mimo odvětví lesního hospodářství. Jednotný zdroj financování by tak měl přispět k jednotnému programovému provedení dotační politiky lesního hospodářství. Součástí tvorby jednotného dotačního zdroje je pak kvantifikace nejzásadnějšího zásahu do lesnické dotační politiky po roce 1995, kterou bylo převedení finančních prostředků z působnosti Ministerstva zemědělství do působnosti jednotlivých krajů. Nejasné vymezení objemu finančních prostředků tak i téměř po 10 letech neumožňuje nalezení jednoznačné argumentace o vhodnosti či nevhodnosti tohoto kroku.

MATERIÁL A METODIKA

Hodnocením existujícího dotačního systému lesního hospodářství ČR byl posouzen soulad s hlavními národními programovými dokumenty, kterými jsou Zásady státní lesnické politiky (2012) a Národní lesnický program pro období do roku 2013 (NLP II 2008). V části zabývající se jednotným zdrojem financování národní dotační politiky bylo přistoupeno nejen k popsání nejrůznějších zdrojů finančních prostředků generovaných v rámci odvětví lesního hospodářství, ale také k jejich vyčíslení a stanovení využitelnosti pro podpory lesního hospodářství. Získání potřebných podkladů probíhalo vedle studia veřejně dostupných údajů z oficiálně zveřejňovaných statistických sborníků a výročních zpráv příslušných institucí studiem státních závěrečných účtů Ministerstva financí, legislativního procesu přijímání právních norem, využitím dotazování na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a dopočtem nezveřejňovaných údajů na základě získaných proměnných. V několika případech bylo využito osobního kontaktu s kompetentní osobou. Hlavního cíle práce bude dosaženo nastavením základních hypotéz a jejich potvrzením nebo vyvrácením:

- H1:** Dotační politika odvětví lesního hospodářství je v souladu s hlavními koncepčními dokumenty odvětví.
- H2:** Míra podpory v oblasti lesního hospodářství prostřednictvím jednotlivých krajů klesá, zatímco daňové inkaso jednotlivých krajů roste.
- H3:** Zdroje pro realizaci lesnické dotační politiky lze hledat účelným využitím finančních prostředků rozptýlených v makroekonomickém prostředí odvětví lesního hospodářství bez negativního dopadu na státní rozpočet.

VÝSLEDKY

Analýza resortních koncepcí z pohledu realizovaných dotací

V rámci odvětví lesního hospodářství jsou jednoznačně dvěma nejdůležitějšími koncepčními materiály Zásady státní lesnické politiky (2012) a NLP II. Vedle deklarace potřeby postupovat trvale udržitelným způsobem obhospodařování lesů je v Zásadách státní lesnické politiky patrný příklon k ochraně přírody a krajiny, a to již v obecných východiscích těchto zásad: „Česká republika usiluje o zachování podílu lesů ponechaných samovolnému vývoji, kde jsou zastoupena všechna vegetační patra a věkové kategorie stromů a jejichž součástí jsou přestárlé porosty, liniové porosty, mokřady, prameniště, rašeliniště apod., neboť tyto lesy mají vysokou rozmanitost všeho živého i neživého“. NLP II byl schválen vládou ČR dne 1. října 2008. NLP II, na rozdíl od předchozího dokumentu, plně implementuje do jednotlivých akcí tři základní pilíře trvale udržitelného hospodaření. Nejdůležitějšími nástroji lesnické dotační politiky jsou Program rozvoje venkova (PRV) a Zásady pro poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích (dále Zásady). ŠPIČKOVÁ, JARSKÝ (2013) uvádí, že PRV je nejsilnějším finančním nástrojem v lesním hospodářství v ČR. Oproti tomu Zásady představují pro vlastníky lesů administrativně jednoduchý nástroj.

Na základě provedené analýzy, která byla založena na komparaci jednotlivých dotačních titulů Zásad a opatření PRV s opatřeními k dosažení dlouhodobých cílů Zásad lesnické politiky a opatřeními NLP II, lze konstatovat, že návrh lesnických opatření PRV 2014–2020 i dotační tituly Zásad jsou úzce provázány s NLP II, výrazně méně již pak se Zásadami státní lesnické politiky. V rámci NLP II se navrhaná opatření PRV pro období 2014–2020 slučují s opatřeními klíčových akcí celkem v 17 případech, u dotačních titulů Zásad je četnost shody 13 případů. U Zásad státní lesnické politiky je shoda s PRV ve třech případech, u Zásad pak dokonce pouze v jednom případě. Z tohoto pohledu neposkytují Zásady státní lesnické politiky téměř žádné vodítko při realizaci dotační politiky dle aktuálně nastavených potřeb odvětví. Důsledkem je, že navrhaná opatření budoucího PRV pro

období 2014–2020 tak, jak jsou vymezena jednotlivými články Nařízení Evropského parlamentu a Rady, nejsou v souladu s hlavním lešopolitickým dokumentem, jakým jsou Zásady státní lesnické politiky.

Rozbor využití finančních prostředků jednotlivými kraji v odvětví lesního hospodářství

Příjmy územních samosprávných celků (ÚSC) jsou závislé na daňových příjmech veřejných rozpočtů, a tedy především na aktuální makroekonomické bilanci. Rozpočty ÚSC jsou dále významně ovlivňovány legislativou. V posledních letech je dokladem nestability v příjmech ÚSC nejen častá změna podílu ÚSC na sdílených daních, ale také převádění nejrůznějších transferů ze státního rozpočtu, kapitoly Všeobecná pokladní správa nebo ostatních kapitol, mezi daně sdílené. Daňové příjmy krajů tvoří určitá část hrubého výnosu daně dle jednotlivých složek sdílených daní. Procento je stanoveno v § 3 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), v platném znění (zákon o RUD). Každý kraj se pak na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 tohoto zákona.

První systém financování krajů podílem výnosu sdílených daní byl vytvořen v roce 2002 novelou zákona o RUD, kdy byl krajům přiznán podíl na výnosu sdílených daní ve výši 3,1 %. V rámci zrušení okresních úřadů ke dni 1. 1. 2013 přešly do působnosti krajů zřizovatelské funkce k řadě organizací poskytujících sociální služby, služby v oblasti kultury, zdravotnictví a školství, z Ministerstva zdravotnictví přešla na kraje působnost územních středisek záchranné služby. V rámci tohoto převodu, nazývaného též II. reformou veřejné správy, byl předložen vládní návrh novely zákona o RUD, který přiznával krajům podíl na sdílených daních ve výši 10,32 %. Tento výnos měl pokrýt většinu výše uvedených aktivit, vyjma přímých nákladů krajského školství. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR však tento návrh nepřijala. Důvodem bylo především nezajištění krytí výdajů právě na regionální školství. Nový vládní návrh novely zákona o RUD byl vypracován a předložen sněmovně dne 21. 7. 2004 jako sněmovní tisk 747/2004. Po zkušenostech z neúspěchu minulého vládního návrhu bylo nad rámec původního návrhu zařazeno do vládního návrhu financování krajského a církevního školství v celkovém objemu 28,027 mld. Kč. Dalšími zdroji financování krajů měly být převody z kapitoly Všeobecná pokladní správa, Ministerstva kultury, Ministerstva zemědělství (MZe), Ministerstva dopravy a Státního fondu dopravní infrastruktury. Od roku 2000 narůstal tlak na finanční samostatnost krajů i v oblasti lesnické dotační politiky. Ideou byl vznik zásad pro poskytování finančních příspěvků v lesním hospodářství, pomocí nichž by jednotlivé kraje ovlivňovaly hospodaření v lesích s ohledem na místní (krajská) specifika. Záměr zvýšit finanční samostatnost krajů tak, aby mohly úspěšně a efektivně způsobem plnit zákonem stanovené funkce, byl jak součástí programového prohlášení vlády, tak součástí koncepce II. reformy veřejné správy. Právě z tohoto důvodu se mezi zdroje financování krajů zařadil i převod z kapitoly 329 – Ministerstvo zemědělství.

Stanovená výše převedených finančních prostředků z této kapitoly činila celkem 504,7 mil. Kč, z toho 248,23 mil. Kč k poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a 256,47 mil. Kč k financování mandatorních výdajů prostřednictvím zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon). K dělení finančních prostředků mezi jednotlivé kraje nebylo využito dělení v závislosti na počtu obyvatel jednotlivých krajů, ale byl využit specifický klíč souvztažný k oblasti, ze které byly prostředky převedeny. U MZe byla použita následující kritéria:

- finanční příspěvek dle písm. A, B a D – procento dle skutečného čerpání v posledních pěti letech,
- finanční příspěvek dle písm. H – procento zastoupení lesních pozemků, které jsou předmětem tohoto příspěvku,

- mandatorní výdaje dle § 24 a § 37 lesního zákona – procento dle skutečného čerpání v posledních pěti letech,
- mandatorní výdaje dle § 26 lesního zákona – procento dle skutečného čerpání nároků na odborného lesního hospodáře,
- mandatorní výdaje dle § 35 lesního zákona – procento dle zastoupení drobných vodních toků ve správě lesního hospodářství.

V roce 2004, tedy v době, kdy došlo ke zmiňované novele zákona o RUD, bylo inkaso daňových příjmů ve výši, kterou uvádí tab. 1. Dle tehdy platného zákona o RUD (§ 3 zákona č. 243/2002 Sb.) bylo procento hrubého výnosu daně stanoveno na:

- daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby (DPPO_{kraje}),
- podíl na 3,1 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty (DPH),
- podíl na 3,1 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby (DPFO_{zč}),
- podíl na 3,1 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby (DPFO_{vs}),
- podíl na 3,1 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy předchozích dvou podílů (DPFO_{-zč,vs-}),
- podíl na 3,1 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v první odrážce a v případě, že poplatníkem daně z příjmů právnických osob je obec (DPPO_{-kraj,obec}).

Daňové příjmy krajů v roce 2004 (DPK₂₀₀₄) lze na základě výše uvedených stanovit následovně:

$$DPK_{2004} = DPPO_{kraje} + 0,031 * (DPH + DPFO_{zč} + DPFO_{vs} + 0,6 * DPFO_{-zč,vs} + DPPO_{-kraj,obec})$$

$$DPK_{2004} = 13,23 \text{ mld. Kč}$$

Pro účely výpočtu navýšení podílu příjmů krajů na sdílených daních byl v roce 2004 prediktivně stanoven objem sdílených daní pro rok 2005 ve výši 469,7 mld. Kč. Konečné výdaje na kompetence převedené na kraje byly schváleny ve výši, kterou uvádí tab. 2. Poměrem uvedené částky vůči predikci daňového inkasa sdílených daní lze dopočítat koeficient 0,0582, což znamená navýšení výnosu daní o 5,82 %. Přičtením tohoto navýšení k tehdy platnému podílu krajů na výnosu sdílených daní ve výši 3,1 % vychází celkový podíl krajů na výnosu sdílených daní platný od 1. 1. 2005 ve výši 8,92 %. Příjem krajů ze sdílených daní pak na základě výše uvedeného činí v roce 2005 celkem 41 897 240 tis. Kč.

Pro argumentaci o aktuálním využívání finančních prostředků převedených v roce 2005 z kapitoly 329 – Ministerstvo zemědělství do rozpočtů krajů je nutné stanovit podíl odvětví lesního hospodářství na celkovém podílu výnosu sdílených daní. Z důvodu měnících se příjmů krajů v souvislosti s měnícím se podílem výnosu jednotlivých druhů sdílených daní (příslušné novely zákona o RUD) musí být poměr stanoven vůči predikovaným daňovým příjmům krajů pro rok 2005. Z uvedených údajů se tak jedná o poměr 504,700/41 897,240. Lze tedy konstatovat, že podíl finančních prostředků určených pro odvětví lesního hospodářství tvoří v celkových příjmech krajů 1,2 %.

Vzhledem k velkému objemu finančních prostředků státního rozpočtu a relativně nízkému podílu odvětví lesního hospodářství je pro

Tab. 1.

Celostátní daňové inkaso (mld. Kč)
National tax collection (CZK billions)

	Rozpočet schválený/ Budget approved	Skutečnost/ Reality	Plnění/Coverage [%]
Daňové příjmy/Tax income	567,68	574,64	101,20
DPH/VAT	174,80	181,78	104,00
Spotřební daň/Excise	97,00	95,84	98,80
Clo/Duty	4,40	4,90	111,40
Daň z příjmů právnických osob/Corporate income tax	117,10	119,79	102,30
z toho daň za obce/of tax of municipalities	6,30	5,99	95,10
z toho daň za kraje/of tax of regions		0,23	
Daň z příjmů fyzických osob/Personal income tax	133,70	133,32	99,70
v tom závislá činnost/incl. dependent activity	102,20	102,84	100,60
v tom z přiznání/incl. tax return	25,60	23,71	92,60
v tom vybíraná srážkou/incl. tax withholding	5,90	6,76	114,60
Silniční daň/Road tax	5,90	5,51	93,40
Daň z nemovitosti/Property tax	4,70	4,92	104,70
Majetková daň/Other property tax	14,30	10,38	72,60
Dálniční poplatek/Highway tax	1,80	2,68	148,90
Ostatní/Other	13,98	15,51	110,90

přesný výpočet třeba použít podíl 12,05 %, resp. 12046,140 ppm. Promítnutím tohoto podílu do daňových příjmů krajů v letech 2005 až 2012 lze dopočítat výši finančních prostředků, které souhrnně kraje měly využívat pro podporu hospodaření v lesích. Pro přesné určení výše daňových příjmů krajů je zapotřebí reflektovat navíc dvě novely zákona o RUD, které mění výši podílu výnosu z jednotlivých druhů daní. Jedná se o novelu zákona o RUD č. 370/2011 Sb., která snižuje podíl krajů z 8,92 % z celostátního hrubého výnosu DPH na 8,29 % s platností od 1. 1. 2012. Dále se jedná o novelu zákona o RUD č. 500/2012 Sb., která s účinností k 1. 1. 2013 dále snižuje podíl krajů z 8,29 % z celostátního hrubého výnosu DPH na 7,86 %, dále snižuje podíl krajů z 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby (DPFO_z), na 8,65 %.

Objem finančních prostředků v oblasti lesního hospodářství, kterými disponují na základě výnosu sdílených daní kraje (DPK_{LH}) v letech 2005–2012, předkládá tab. 3. Vzhledem k tomu, že příjem krajů v objemu 8,92 % výnosu sdílených daní vycházel z predikovaného výběru pro rok 2005, a že výnos daní na základě státního závěrečného účtu byl nakonec o 18,8 mld. Kč vyšší, nebylo převedeno v roce 2005 do rozpočtů krajů obecně uváděných 504,7 mil. Kč, ale 516,7 mil. Kč. Přehled daňových příjmů v oblasti lesního hospodářství a prostředků vyda-

ných na podpory lesního hospodářství z krajských rozpočtů ukazuje obr. 1.

K určení daňových výnosů v oblasti lesního hospodářství v letech 2005–2012 v jednotlivých krajích se použije rozdělení výnosů na jednotlivé kraje v poměru uvedeném v příloze č. 1 k zákonu o RUD. Zjištěné částky pak lze konfrontovat s finančními příspěvky poskytovanými jednotlivými kraji v příslušných letech.

Jednoznačně největší saldo finančních prostředků vykazuje Středočeský kraj, který od r. 2010 pravidelně nevyužívá výnosy z daní ve výši přesahující 40 mil. Kč/rok, přičemž absolutně nejhorším rokem je rok 2012, kdy Středočeský kraj využil celkem 57,9 mil. Kč (85 % finančních prostředků) mimo lesní hospodářství. V roce 2012 dosáhly dále následující kraje salda vyššího než 30 mil. Kč:

– Jihočeský kraj	44,3 mil. Kč
– kraj Vysočina	32,4 mil. Kč
– Moravskoslezský kraj	31,3 mil. Kč
– Zlínský kraj	30,4 mil. Kč

Procentickým vyjádřením vykazaly nejvyšší saldo finančních prostředků v roce 2012 následující kraje (podíl daňového inkasa použitého mimo lesní hospodářství):

– Středočeský kraj	85,3 %
– Olomoucký kraj	70,7 %

Tab. 2.

Převod výdajů státního rozpočtu do příjmů krajů v rámci novely zákona o RUD (tis. Kč)
The transfer of state budget expenditures to regional income (CZK thousands)

A	Výdaje na kompetence převedené na kraje v rámci II. etapy reformy veřejné správy/ Expenditure on the competence transferred to the regions within II. stage of the reform of public administration	
A.1	Příspěvek na dopravní obslužnost – autobusová doprava/Contribution of transport services – bus service	2 868 962
A.2	Příspěvek na dopravní obslužnost – drážní doprava/Contribution of transport services – railway service	2 314 328
A.3	Dotace na výkon zřizovatelských funkcí a činností převedených z OkÚ, obcí, příp. resortů krajům, vč. dobilancování o vlivy roku 2003/ Subsidies to regions for financing the founding functions and activities transferred from the district authorities, municipalities, eventually ministries	3 817 969
A.4	Dotace na financování běžného a investičního rozvoje ÚSC/ Subsidies to finance the common and capital development of regions	5 033 200
A.5	Dobilancování o vlivy roku 2004/Extra expenses in 2004	1 980 215
	Výdaje celkem/Total expenditure	16 014 674
B	Výdaje, které dosud zabezpečovaly resorty ze svých kapitol/Expenditures saturated by the budgets of the ministry	
B.1	MD - Úhrada prokazatelné ztráty ve veřejné drážní osobní dopravě/ Ministry of Transport - Payment of losses in the public passenger transport	2 395 000
B.2	MZe - Příspěvky na hospodaření v lesích/Ministry of Agriculture - Contribution to forest management	248 230
B.3	MZe - Nároky dle lesního zákona/Ministry of Agriculture - Mandatory costs	256 470
B.4	MK - Regionální funkce knihoven/Ministry of Culture - Regional libraries	133 495
B.5	MK - Prostředky pro Stáloú divadelní scénu Klatovy/Ministry of Culture - Subsidy for the Klatovy Theatre	3 565
	Výdaje celkem/Total expenditure	3 036 760
C	Státní fond dopravní infrastruktury/State fund for transport infrastructure	
C.1	Opravy a údržba silnic II. a III. třídy/Repair and maintenance of roads (II. and III. Class)	5 646 616
C.2	Investice u silnic II. a III. třídy/Investments in roads (II. and III. Class)	1 900 000
	Výdaje celkem/Total expenditure	7 546 616
	Celkem A+B+C/Total A+B+C	26 598 050
	Valorizace o průměrnou výši inflace roku 2004 (2,8 %)/Indexation of the average inflation rate in 2004 (2.8 %)	27 342 795

- Liberecký kraj 69,3 %
- Ústecký kraj 69,2 %
- Jihočeský kraj 66,9 %

Nejvyšší podíl využití daňového inkasa ve prospěch lesního hospodářství v roce 2012 naopak zaznamenaly následující kraje:

- Jihomoravský kraj 55,6 %
- Karlovarský kraj 55,0 %
- Královéhradecký kraj 48,0 %

Další finanční toky v rámci odvětví lesního hospodářství

Státní fond životního prostředí (SFŽP)

Hlavním cílovým fondem, do kterého jsou směřovány finančních prostředky z odvětví lesního hospodářství, je SFŽP, jenž byl zřízen zákonem č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí ČR. Správcem fondu, jehož činnost je vymezena statutem, je Ministerstvo životního prostředí (MŽP). Příjmy fondu jsou tvořeny především z plateb za znečišťování nebo poškozování jednotlivých složek životního prostředí (poplatky za vypouštění odpadních vod, odvody za odnětí půdy,

poplatky za znečištění ovzduší, poplatky za ukládání odpadů). Tyto příjmy netvoří součást státního rozpočtu ČR.

Příjmy fondu z oblasti lesního hospodářství, tedy finanční prostředky, které by měly být reinvestovány prostřednictvím dotačních programů v oblasti lesního hospodářství, tvoří:

- 60 % z poplatku za odnětí pozemků plnění funkcí lesa (40 % z poplatku připadá do rozpočtu obce, v jejímž katastru se pozemky nacházejí),
- 50 % z pokuty uložené Českou inspekcí životního prostředí za porušení předpisů a opatření k ochraně životního prostředí (50 % z pokuty připadá do rozpočtu obce, v jejímž katastru došlo k porušení předpisů),
- 100 % pokuty uložené orgánem státní správy lesů dle § 54 a § 55 lesního zákona.

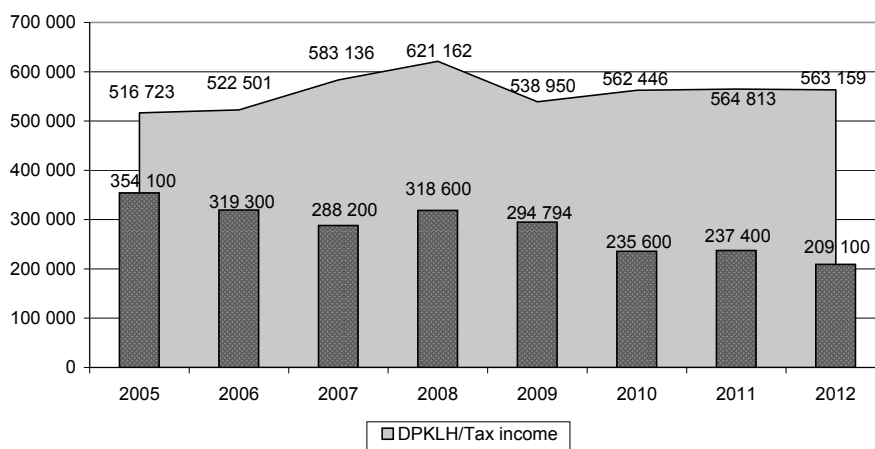
Tab. 4 uvádí příjmy SFŽP z odvětví lesního hospodářství v letech 2010–2012. Příjmy z oblasti lesního hospodářství se tak na celkových příjmech SFŽP podílí jen cca 0,5–1,8 %.

Finanční prostředky fondu jsou přerozdělovány do následujících oblastí:

Tab. 3.

Daňové příjmy krajů (DPK_{LH}) určené k výdajům v oblasti lesního hospodářství (mld. Kč)
Regional tax revenues (DPK_{LH}) intended for expenditure in forestry (CZK billions)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DPPO _{kraje}	0,26	0,26	0,27	0,55	0,30	0,34	0,18	0,22
DPH	206,89	218,12	235,04	254,79	252,73	268,50	274,35	277,95
DPFO _{zc}	110,37	111,59	125,94	114,95	109,85	111,58	118,16	119,31
DPFO _{vs}	6,35	7,38	8,52	10,31	10,07	10,16	11,03	13,17
DPFO _{zc,vs}	25,69	17,82	17,00	18,05	7,47	9,35	4,51	4,65
DPFO _{kraj,obec}	138,95	135,57	159,97	181,04	121,08	123,78	117,38	128,05
Celkem DP	488,51	490,74	546,74	579,69	501,50	523,71	525,61	543,35
DPK	42,895	43,375	48,409	51,565	44,741	46,691	46,887	46,750
DPK _{LH}	0,517	0,523	0,583	0,621	0,539	0,563	0,565	0,563

Obr. 1.

Přehled podílu krajů na sdílených daních v oblasti lesního hospodářství a výdajů uskutečněných v rámci odvětví (mil. Kč)

Fig.

Summary of shared taxes of regions in forestry and expenditure under the forest industry (CZK millions)

- národní programy – v roce 2013 celkem 14 programů, žádný z nich není zaměřen na podpory v lesním hospodářství,
- Nová zelená úsporám – netýká se podpor v lesním hospodářství,
- Operační program Životní prostředí – částečně se týká lesního hospodářství v případě kofinancování těchto opatření,
- Švýcarské fondy – netýká se podpor v lesním hospodářství,
- ostatní fondy – Zelená úsporám, Operační program Infrastruktura, Fond soudržnosti; jedná se o uzavřené či dobíhající platby mimo oblast lesního hospodářství.

Příjmy SFŽP z oblasti lesního hospodářství tvoří stabilní příjem Státního fondu životního prostředí v průměrné výši 45,100 mil. Kč. Finanční prostředky vybrané z vyjmenovaných újem v rámci lesního hospodářství nejsou adekvátně navraceny do odvětví lesního hospodářství např. prostřednictvím dotačních titulů SFŽP zaměřených na lesní hospodářství, popř. převodem do konkrétních kapitol státního rozpočtu, souvisejících s odvětvím lesního hospodářství (kap. 329 – Ministerstvo zemědělství).

Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí se řadí mezi daně přímé, majetkové. Poplatníkem daně z pozemku je vlastník pozemku. Dle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, nejsou předmětem daně lesní pozemky, na nichž se nacházejí lesy ochranné a lesy zvláštního určení. Od daně z pozemků jsou osvobozeny pozemky určené k plnění funkcí lesa, na nichž se nacházejí lesy hospodářské pod vlivem imisí, zařazené do dvou nejvyšších pásem ohrožení, pozemky ve vlastnictví ČR a pozemky ve vlastnictví té obce, na jejímž katastrálním území se nacházejí. U lesů hospodářských tvoří základ daně součin skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč. Sazba daně pak činí 0,25 % z vypočtené částky. Základ daně se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru. Činí-li u jednoho poplatníka celková daň z nemovitostí nacházejících se v obvodu územní působnosti jednoho správce daně méně než 30 Kč, daňové přiznání se podává, daň se vyměří, ale nepředepíše. Na základě uvedeného lze zapsat, že:

$$Z_d * S_d < 30 \quad Z_d = X * 3,8$$

kde Z_d je základ daně, S_d je sazba daně a X je výměra pozemku v m².

Pro všechny lesní pozemky jednoho vlastníka v územní působnosti jednoho správce daně, které v součtu tvoří výměru menší než 3157,90 m², tedy pozemky o výměře menší než 0,31 ha, se tak daň nepředepisuje. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní stanoví, že výlučným příjemcem výnosů daně z nemovitých věcí jsou obce, na jejichž území se nemovitost nachází. Dle statistické ročenky (ČSÚ 2013) bylo inkaso daně z nemovitých věcí v roce 2011 rovno 8609 mil. Kč, v roce 2012 pak 9602 mil. Kč. Jaký podíl z uvedených částek tvoří daň z pozemků, považmo daň z lesů hospodářských, Mini-

Tab. 4.

Příjmy SFŽP z oblasti lesního hospodářství (mil. Kč)
Income of the State environmental fund of the Czech Republic from forestry (CZK millions)

	2012	2011	2010
Příjmy celkem/Total income	43,664	47,719	43,920
odnětí pozemku/withdrawal of forest land	34,893	41,231	39,664
z toho/of			
pokuty dle LZ/ fine under the Forest Act	1,316	1,523	1,546
pokuty ČIŽP/fines issued by the Czech Environmental Inspectorate	7,455	4,965	2,710

sterstvo financí ani Český statistický úřad neeviduje. Výměra porostní plochy v ČR v roce 2012 byla 2 597 186 ha, z toho les hospodářský tvořil 1 938 129 ha. Předmět daně (lesy hospodářské) tak tvoří 76,2 % výměry porostní plochy v ČR. Pro kvantifikaci daňového inkasa z lesních pozemků je dále důležité, že z celkové výměry porostní plochy lesů hospodářských je celkem 1 019 263 ha lesů ve vlastnictví ČR a 321 029 ha lesů ve vlastnictví obcí. Předmět daně tak tvoří zdanitelná výměra 597 837 ha. Na základě výše uvedeného pak dostáváme základ daně 22 717,806 mil. Kč a vynásobením sazbou daně pak výsledný výnos inkasa daně ve výši 56,795 mil. Kč. Uvedená částka sice zahrnuje pozemky státních a obecních lesů, ale zahrnuje lesy ostatních vlastníků, spadající do dvou nejvyšších pásem ohrožení vlivem imisí. Dále pak zahrnuje pozemky vlastníků nejrůznějších výměr lesů, a tedy i těch, u kterých se daň vzhledem k nízké výměře nepředepíše. Toto lze předpokládat především u lesů ve vlastnictví fyzických osob, jejichž podíl na celkovém vlastnictví činí 19,31 %. Inkaso daně z lesních pozemků tak z celkového výnosu daně z nemovitých věcí tvoří méně jak 0,6 % jeho objemu. Důvodem je mj. i sazba daně, která je v případě lesních pozemků mnohonásobně nižší než sazba za zemědělskou půdu a především sazba daně za stavby a jednotky, která se dále násobí koeficienty dle velikosti obce (počtu obyvatel) a místních koeficientů stanovených obcí. Tyto koeficienty se na lesní pozemky nevztahují. Daň z nemovitých věcí tvoří z celkového příjmu obcí průměrně 4 % a toto daňové inkaso je tak stále nižší než např. podíl výnosu z místních a správních poplatků (5 %). Na základě výše uvedených údajů pak daň z lesních pozemků tvoří pouhých cca 0,02 % celkového příjmu obcí. Daňové inkaso by tak mělo být účelněji využito ve prospěch lesního hospodářství jako zdroje dotačních programů, kde jsou i obce jedním ze způsobilých žadatelů.

Odvod finančních prostředků exhalujícími subjekty

Smyslem odvodu exhalujícími subjekty je přenesení alespoň částečného podílu negativních externalit do nákladů producentů znečišťujících látek. V současné době jsou zpoplatněny dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, následující znečišťující látky:

- tuhé znečišťující látky (TZL) – sazba 4200 Kč/t
- oxid siřičitý (SO₂) – sazba 1350 Kč/t
- oxidy dusíku (NO_x) – sazba 1100 Kč/t
- těkavé organické látky (VOC) – sazba 2700 Kč/t

Mezi producenty se řadí provozovatelé stacionárního zdroje znečištění, kteří jsou uvedeni v příloze č. 2 výše uvedeného zákona. Správu poplatku za znečišťování ovzduší vykonávají krajské úřady místně příslušné podle umístění jednotlivých stacionárních zdrojů. Správu výběru tohoto poplatku vykonávají příslušné celní úřady. Výnos z poplatků za znečišťování je příjmem SFŽP. Trend výběru poplatků je zachycen v tab. 5.

Tab. 5.

Příjmy SFŽP z oblasti ochrany ovzduší (Kč)
Income of the State environmental fund of the Czech Republic from air protection (CZK)

	2012	2011	2010
Příjmy celkem/Total income	363 470	406 640	469 490
z toho/of			
malé stacionární zdroje/ small stationary sources	-	8 660	9 080
střední stacionární zdroje/ middle stationary sources	22 960	21 020	20 410
velké a zvláště velké stacionární zdroje/(extra) large stationary sources	340 510	376 960	440 000

Ačkoliv jsou lesní porosty v ČR výrazně vystaveny negativnímu působení imisí, nejsou poplatky za znečišťování ovzduší, plynoucí do rozpočtu SFŽP, nikterak využity pro podporu lesního hospodářství. Vzniká tak paradoxní situace, kdy producenti emisí odvádějí finanční prostředky do SFŽP, vlastníci lesů nemají prostřednictvím tohoto fondu z odvedených finančních prostředků žádný prospěch, zároveň je ponechána možnost vlastníkům lesů obrátit se s žalobou na soud na základě příslušných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konkrétně §2924 občanského zákoníku) s požadavkem náhrady škody způsobené imisemi de facto u platících subjektů, nehledě na fakt, že je z praxe zřejmé, že naprostá většina poškozených (zejména fyzických osob a obcí) nemůže úspěšně uplatnit nárok na náhradu škody z důvodu absence odborné kapacity a prostředků k vedení soudních sporů. Do tohoto nepřehledného systému je dále zapojeno financování dotačních titulů na obnovu lesů postižených imisemi ze státního rozpočtu bez jakékoliv vazby na znečišťující subjekty, co by přispěvatele. Řešení této situace je možné dvěma způsoby:

1. Odvody znečišťovatelů jsou rozděleny mezi postižené subjekty v resortech zdravotnictví, zemědělství a životního prostředí podle předem stanoveného klíče (metodiky). Metodika by měla řešit i spoluzodpovědnost přeshraničních producentů imisních látek. Tímto krokem je rozporováno právo vlastníka lesa uplatnit náhradu za škodu způsobenou imisemi, jelikož se transformováním poplatku za znečištění ovzduší postiženým vlastníkům lesů vytvoří presumpce kolektivní odpovědnosti, a to bez jejího konkretizování (zacílení). V resortu Ministerstva zemědělství by prostředky byly využity na dotační tituly pro obnovu lesů postižených imisemi.
2. Poplatky za znečištění ovzduší nebudou směřovány do resortu zemědělství a vlastníci lesa se ponechá možnost uplatnit omezení práv u soudu, např. prostřednictvím příslušných ustanovení občanského zákoníku.

Z důvodu hledání zdrojů finančních prostředků pro finanční nástroje lesního hospodářství a vzhledem k nepřilíš úspěšné praxi domáhání práv při soudních řízeních bude dále uvažováno s první variantou, tedy transformací odvodů znečišťovatelů do příspěvků na obnovu lesů postižených imisemi.

Na základě kalkulace zpracované Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem byla stanovena částka – sazby poplatků za exhalační škody – ve výši 136 Kč/t SO₂ a 138 Kč/t NO_x. Poměrem částky 136 Kč/t emitovaných oxidů siřičitých, resp. 138 Kč/t emitovaných oxidů dusíku k aktuálně stanovené odvodové sazbě 1350 Kč/t (SO₂), resp. 1100 Kč/t (NO_x), dostáváme procentní odvod ve prospěch odvětví lesního hospodářství ve výši 10,07% (SO₂), resp. 12,55% Kč/t (NO_x). Z uvedeného vyplývá, že stanovení odvodu ve prospěch Ministerstva zemědělství by mělo tvořit cca 10 % výše poplatků za znečištění ovzduší.

Celkové odvody ve prospěch lesního hospodářství by tak byly následující:

- rok 2012 celkem 36,35 mil. Kč
- rok 2011 celkem 40,66 mil. Kč
- rok 2010 celkem 46,95 mil. Kč

Odvody ze zisku státního podniku Lesy České republiky (LČR)

Státní podnik LČR byl založen Ministerstvem zemědělství ČR v roce 1992. Hlavní náplní činnosti podniku je obhospodařování více než 1,3 mil. ha lesního majetku ve vlastnictví státu (téměř 86 % rozlohy všech státních lesů) a péče o více než 39 tis. km určených vodních toků a bystřin. Ekonomickou prioritou podniku je vyrovnané finanční hospodaření, financování lesnických činností z vlastních zdrojů a nezávislost na státním rozpočtu. Státní lesní majetek spravovaný LČR

přináší stabilně zisk a naplňováním veřejných funkcí lesů slouží celé společnosti. Výsledek hospodaření před zdaněním činil v letech 2011 a 2012 cca 5 mld. Kč za každý rok. Hlavním zdrojem příjmu státního podniku je příjem z prodeje dříví, který tvoří cca 80 % podílu všech příjmů (dalšími příjmy je např. prodej dlouhodobého hmotného majetku, služby atp.). Průměrná těžba se pohybuje kolem 8 mil. m³ dříví za rok. K 30. 9. 2013 disponoval státní podnik celkem 18 448 mil. Kč dislokovaných u 10 finančních institucí v ČR, dále pak finančním majetkem v přímé správě státního podniku ve formě státních dluhopisů ve výši 1472 mil. Kč. Celkem se tak jedná o 19,9 mld. Kč. Stát profituje ze zisku státního podniku dvěma způsoby:

1. Zdaněním zisku prostřednictvím daně z příjmů – prostředky nejsou přímo využity v odvětví lesního hospodářství.
2. V minulosti nezczitelný zisk státních podniků je od poloviny roku 2013 možné na základě novely zákona o státním podniku kumulovat v tzv. fondu zakladatele.

Dne 1. 8. 2013 nabyt účinnosti zákon č. 213/2013, kterým se mění zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon novelizuje příslušná ustanovení zákona o státním podniku v tom smyslu, že umožňuje zakladateli (v tomto případě MZe) rozhodnout o tom, že podnik je povinen vytvořit a spravovat fond zakladatele, jehož pravidla tvorby a užití doplní do statutu podniku. Do fondu zakladatele pak podnik převede zakladatelem určenou část nerozděleného zisku minulých let, použitelného zisku podniku a fondů podniku, s výjimkou rezervního fondu a fondu kulturních a sociálních potřeb. Finanční prostředky alokované ve fondu zakladatele pak mohou být na základě rozhodnutí zakladatele převedeny do státního rozpočtu, do rozpočtu státních fondů k provádění činností podle jiných právních předpisů nebo uvolněny pro krytí odůvodněných potřeb podniku. Rozhodnutí zakladatele může být učiněno jen po předchozím souhlasu vlády vydaném na návrh zakladatele. Jiným právním předpisem, kterým se provádějí činnosti ze zdrojů státních fondů, se v tomto případě rozumí zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu; posílení rozpočtu Státního zemědělského intervenčního fondu je tedy de facto zmíněno jako jedna ze tří možností využití zisků státního podniku LČR. Státní intervenční fond není z podstaty věci určen k podpoře odvětví lesního hospodářství, primárně se soustředí na výplatu přímých plateb zemědělcům dle podmínek stanovených v I. pilíři Společné zemědělské politiky a sekundárně je zaměřen na administraci, výplatu a kontrolu finančních prostředků Programu rozvoje venkova. Paradox, kdy prostředky generované odvětvím lesního hospodářství saturují potřeby zemědělského odvětví, lze eliminovat příslušnou novelou zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve smyslu nahrazení ustanovení zmiňujícího zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu zákonem o Státním lesnickém fondu. Na návrh zakladatele (MZe) po předchozím souhlasu vlády ČR by pak mohl být posilován rozpočet Státního lesnického fondu, který by byl určen výhradně k financování potřeb odvětví lesního hospodářství. Z pohledu finančních zdrojů, vzhledem k převládajícímu podílu příjmů státního podniku z těžby dříví, je logické zajistit převod prostředků v poměrné výši ročních těžeb a průměrné ceně dříví pro daný rok. Výsledný odvod by se měl počítat jako předem stanovená výše promile roční těžby násobená průměrnou cenou dříví vyhlášenou MZe podle § 4, odst. 3, písm. f) lesního zákona. Takto vypočtený odvod ve prospěch lesního hospodářství není závislý na obchodní strategii státního podniku a je pouze přímo úměrný výši těžeb a průměrné ceně dřeva obchodovaného v daném roce. Odvod finančních prostředků ze státního podniku z 9 % roční těžby by se pohyboval ve výši 69 mil. Kč v roce 2012, 55 mil. Kč v roce 2011. Výhodou tohoto postupu je návrh účelového využití finančních prostředků ve prospěch lesního hospodářství, na rozdíl od neúčelového využití finančních prostředků z fondu zakladatele.

DISKUSE

Porovnáním hlavních dokumentů utvářejících národní lesnickou politiku a hlavních programových dokumentů k poskytování dotací do lesního hospodářství bylo prokázáno, že hlavní dokument lesnické politiky ČR, tedy Zásady státní lesnické politiky (2012) vybočují z cílů stanovených danými dotačními programy. Pokud by programy pro poskytování podpor lesnímu hospodářství měly naplnit cíle stanovené ve výše uvedeném dokumentu, bylo by zapotřebí zaměřit úsilí na úpravu národních podpor financovaných z národních zdrojů, a to především proto, že obsahové zacílení Programu rozvoje venkova vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady, který tvoří nepřekročitelný rámec. Restrukturalizací národních podpor by pak bylo zaměřeno na nastavení podmínek, cílů a monitorovacích indikátorů pro opatření:

- ponechání lesů samovolnému vývoji,
- ponechání tlejícího dřeva v lese,
- podpora přírodě blízkých a v minulosti tradičních způsobů hospodaření,
- podpora zvyšování různorodosti druhové, věkové a prostorové struktury lesa,
- podpora dřeva jako obnovitelné suroviny.

Takovémuto zásadnímu posměnění cílů národní dotační politiky by však musela předcházet důkladná analýza potřeb lesnického odvětví tak, aby vynaložené úsilí se změnou národní dotační politiky nebylo liché. I nesouhlas Zásad státní lesnické politiky s dřívějšími lesopolitickými dokumenty, jakými byly Konceptce rezortní politiky ministerstva zemědělství pro období před vstupem ČR do Evropské unie (2000) a Náměty státní lesnické politiky (1993) však poukazují na možnost, že současně platné Zásady státní lesnické politiky nebyly obdobně analýze při své tvorbě podrobeny.

Finanční podpora vlastníků lesů se v jednotlivých zemích Evropské unie liší. Tvorba nástrojů podpory je podle principu subsidiarity ponechána v působnosti jednotlivých členských států. State of Europe's forests (MICHALAK 2011) uvádí, že průměrná výše veřejných výdajů na podporu lesů je 18,4 EUR/ha. Jedná se o průměr výdajů 24 států sdružených do skupiny Forest Europe. Nejvíce veřejných zdrojů vydává Nizozemí (145 EUR/ha), následované Kypr (80 EUR/ha) a Belgií (45 EUR/ha). V ČR jsou významným národním zdrojem podpory vlastníků lesů finanční prostředky krajů, které je získávají přerozdělováním části sdílených daní. Přesná výše finančních prostředků, o které jsou každoročně navýšeny rozpočty krajů ve smyslu posílení podílu výnosu daňového inkasa, nebyla nikdy přesně vyčíslena. Vlastníci lesů a MZe při obhajobě záměru navrácení finančních příspěvků zpět na Ministerstvo zemědělství argumentují rostoucí výší finančních prostředků každoročně přidělované krajům, zatímco kraje prostřednictvím Asociace krajů tento fakt popírají a poukazují na snižující se příjmy ze sdílené části výnosů daní. Ministerstvo financí není s to stanovit každoročně výši těchto prostředků vzhledem k chybějícím historickým souvislostem (především chybějící způsob výpočtu). V případě poukazování na negativní vývoj v poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a pro celkovou bilanci toku finančních prostředků (veřejných zdrojů) v oblasti lesního hospodářství byla v této práci stanovena poměrná část daňového inkasa přiznávaného krajům. Ta jasně dokazuje, že jednotlivé kraje využívají prostředky přidělené rozpočtovým určením nedostatečně.

Za účelem konsolidace veřejných výdajů pocházejících z odvětví lesního hospodářství byly analyzovány a kvantifikovány další finanční toky v oblasti lesního hospodářství, přičemž valná část těchto zdrojů není zpětně využita v odvětví k saturaci ekonomických nástrojů lesního hospodářství. Za tímto účelem se navrhuje zřízení Státního lesnického fondu, který by byl zřízen zákonem a jehož zdroji by byly jak analyzované příjmy krajů, jež mají být využity v odvětví lesního hospodářství,

tak příjmy ze zdanění lesních pozemků, které jsou neúčelově umístěny v rozpočtech obcí. Dalším zdrojem navrhovaného fondu by byl podíl na výnosech LČR, který je v současné době neúčelově odváděn do státního rozpočtu prostřednictvím fondu zakladatele. V neposlední řadě by se jednalo o odvody exhalujícími subjekty, jejichž dopad na lesní majetky není v současné době personifikován. Celkový příjem Státního lesnického fondu by činil v roce 2012 celkem 770 mil. Kč. Státní lesnický fond by tak byl schopen financovat příspěvky na hospodaření v lesích v maximálním poptávaném objemu vlastníky lesů, financovat služby vlastníkům lesů v objemu odpovídajícímu požadavkům státní správy lesů, saturovat nároky plynoucí z lesního zákona a financovat podporu genových zdrojů v rámci Národního programu dle § 2j zákona č. 149/2003 Sb. Případným vyloučením příjmu plynoucího ze zdanění lesních pozemků na základě zrušení daně z nemovitosti pro lesní pozemky ve výši 56,8 mil. Kč by došlo k tvorbě pozitivního ekonomického nástroje pro vlastníky lesů – zrušení daně z nemovitých věcí u všech kategorií lesů. Po důkladné analýze uvedených zdrojů by mělo Ministerstvo zemědělství přistoupit k novele souvisejících právních předpisů, navrhnout zákon o Státním lesnickém fondu a postoupit ho do legislativního procesu.

ZÁVĚR

Na základě provedených dílčích analýz a studií lze potvrdit nebo vyvrátit nastavené hypotézy:

H1: Dotační politika odvětví lesního hospodářství je v souladu s hlavními koncepčními dokumenty odvětví. **Hypotéza není potvrzena.**

Zjištění:

Programy provádějící dotační politiku lesního hospodářství ČR nejsou v souladu s hlavním dokumentem lesnické politiky, kterým jsou Zásady státní lesnické politiky (2012). Vzhledem k pravidlům poskytování podpor, která stanoví Evropská komise členským státům, se jeví jako možné modifikovat cíle stanovené v národních dotačních programech. Hlavním nástrojem jsou Zásady pro poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích.

H2: Míra podpory v oblasti lesního hospodářství prostřednictvím jednotlivých krajů klesá, zatímco daňové inkaso jednotlivých krajů roste. **Hypotéza je potvrzena.**

Zjištění:

Průměrné využití daňového inkasa ve prospěch lesního hospodářství bylo v roce 2012 pouze 38,7%. Průměrně 61,3% finančních prostředků tak bylo použito mimo odvětví lesního hospodářství.

H3: Zdroje pro realizaci lesnické dotační politiky lze hledat účelným využitím finančních prostředků rozptýlených v makroekonomickém prostředí odvětví lesního hospodářství bez negativního dopadu na státní rozpočet. **Hypotéza je potvrzena.**

Zjištění:

Konsolidací finančních prostředků plynoucích z odvětví lesního hospodářství do Státního lesnického fondu lze soustředit finanční prostředky, které nejsou v současnosti využívány pro potřeby odvětví.

LITERATURA

- ČSÚ. 2013. Statistická ročenka České republiky 2013 [online]. Praha, Český statistický úřad: 831 s. [cit. 2014-04-13]. Dostupné na World Wide Web: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0E002418FB/\\$File/000113.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0E002418FB/$File/000113.pdf)
- ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA: Subsidy [cit. 2014-04-06]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/570986/subsidy>
- JARSKÝ V., PUDIVÍTROVÁ L., VENTRUBOVÁ K. 2010. Inovační potenciál strategických dokumentů souvisejících s lesním hospodářstvím v České republice a vybraných evropských zemích. Zprávy lesnického výzkumu, 55 (Special): 40–54.
- MICHALAK R. (project coord.) 2011. State of Europe's forests 2011. Status and trends in sustainable forest management in Europe. Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe, jointly prepared by Forest Europe Liaison Unit Oslo, United Nations Economic Commission for Europe and Food and Agriculture Organization of the United Nations. Oslo, MCPFE: 337 s.
- NLP II. 2008. Národní lesnický program pro období do roku 2013 [schválený vládou České republiky usnesením č. 1221 ze dne 1. října 2008] [online] [cit. 2014-04-09]. Dostupné na World Wide Web: <http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/lesnictvi/archiv/narodni-lesnicky-program-pro-obdobi-do.html>
- PONDĚLÍČKOVÁ A., VANČURA K. 1998. Třetí ministerská konference o ochraně evropských lesů. Lesnická práce, 77: 284–287.
- RUBINI L. 2009. The definition of subsidy and state aid: WTO and EC law in comparative perspective. Oxford, Oxford University Press: 448 s.
- ŠPIČKOVÁ V., JARSKÝ V. 2013. Zhodnocení možností a efektivity financování lesního hospodářství z fondů Evropské unie. Zprávy lesnického výzkumu, 58: 176–185.
- VITURKA M. et al. 2010. Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky. Praha, Grada: 227 s.
- Zásady státní lesnické politiky [schváleny vládou České republiky usnesením č. j. 854 ze dne 21. listopadu 2012]. 2012 [online]. [cit. 2014-04-09]. Praha: Ministerstvo zemědělství. Dostupné na World Wide Web: http://eagri.cz/public/web/file/180842/ZSLP_2012.pdf

THE GRANT POLICY OF THE FORESTRY SECTOR IN THE CZECH REPUBLIC AFTER 2013

SUMMARY

Although the share of forestry on gross value added in the Czech Republic (CR) is not significant, forestry as well as agriculture has an important effect on rural development. Subsidy, as the one of the economic tools of forestry policy, has to be in compliance with the main conceptual documents in the forestry sector. On the basis of analysis there are no programmes representing subsidy policy of forest management in the CR in compliance with the main document of forestry policy – “Principles of state forestry policy”. The Rural Development Programme of CR is the tool, which is much more effective in achieving goals of forestry policy than national subsidy programmes of forest management. One of the most important changes in the area of the Czech forestry policy was the transfer of competence in providing of subsidies and financial sources from the Ministry of Agriculture to regions in 2005. The part of the article is the calculation of shared taxes, which are being transferred to individual regions every year. As showed the comparison of the rate of shared taxes with expenses that regional administration provide to financing of forest management, more than a half of financial sources is not used in favour of forest management. Determination of this rate could be used as a supporting argument by decision making about return of financial sources back to the Ministry of Agriculture. The underlying data for the calculation of this ratio are shown in Tab. 1–3. The final solution of subsidy policy is to institute the State Forestry Fund (SFF). Resources of this Fund were quantified in analyzed incomes of regions, in taxation of forest lands that are not appropriately incorporated into the municipal budgets, in the share of revenues of the state enterprise Forests of the Czech Republic, which are not appropriately discharged into the state budget, and finally in fees emissions entities whose impact on forest properties is not currently personified. One of the main income that should belong to the forestry sector is SFF income from fees for withdrawal of forest land, fines imposed by state to forestry subjects and institutions (Tab. 4). Emitting entities of air pollution should contribute to forest owners for removal of the negative externalities in minimal extent, which is quantified in Tab. 5.